

ВЫКАРЫСТАННЕ ТЭХНАЛОГІІ НАВУЧАННЯ Ё СУПРАЦОЎНІЦТВЕ НА ЁРОКАХ ПАЗАКЛАСНАГА ЧЫТАННЯ

Н. У. Мурашка, г. Мінск

А. С. Шылава, г. Мінск

Анатацыя: праблема фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі выклікае неабходнасць пошуку і ўкаранення новых падыходаў і інтэнсіўных адукацыйных тэхналогій, якія спрыяюць эфектыўнаму засваенню ведаў і забяспечваюць дасягненне загадзя спраектаваных вынікаў на аснове ўзаемадзеяння суб'ектаў дзейнасці малодшых школьнікаў.

Ключавыя словы: тэхналогія навучання ё супрацоўніцтве, пазакласнае чытанне.

Развіццё вобразнага ўяўлення, маўленчай актыўнасці, здольнасці да літаратурнай творчасці на падставе ўспрынятых твораў мастацкай літаратуры, а таксама фарміраванне агульнанавучэбных уменняў працы з тэкставай інфармацыяй розных відаў [1, с. 17] з'яўляюцца асноўнымі задачамі настаўніка пры фарміраванні маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі на ўроках літаратурнага чытання.

Для вырашэння гэтых задач мы прапануем настаўнікам выкарыстоўваць тэхналогію навучання ё супрацоўніцтве [2] на ўроках літаратурнага чытання. У дадзеным артыкуле мы разгледзім **варыянт тэхналогіі** навучання ё супрацоўніцтве **«Навучанне ё камандзе»** на прыкладзе магчымасці яе выкарыстання на ўроках **пазакласнага чытання** ё другім класе.

Этапы рэалізацыі варыянту **«Навучанне ё камандзе»** можна прадставіць наступным чынам:

Першы этап. Настаўнік тлумачыць вучням новы матэрыял або заданне.

Другі этап. Настаўнік размяркоўвае вучняў на групы па 4 чалавекі.

Трэці этап. Кожная група атрымлівае аднолькавыя заданні, якія арыентаваны на разуменне, запамінанне і замацаванне новага навучальнага матэрыялу, г.зн. арганізуецца праца па фарміраванні асновы дзеянняў для кожнага вучня.

Чацвёрты этап. Кожны вучань у групе самастойна выконвае адно з прапанаваных заданняў.

Пяты этап. Усе выкананыя заданні ў групе тлумачацца ўслых кожным вучнем па чарзе (мэтазгодна пачынаць тлумачэнне з больш моцнага вучня), астатнія ўдзельнікі групы кантралююць тлумачэнне таго, хто выступае

Шосты этап. Калі ў каго-небудзь з удзельнікаў групы ў выкананні задання ўзніклі цяжкасці або былі дапушчаны памылкі, астатнія дзеці прыходзяць ім на дапамогу: спрабуюць высветліць прычыну дапушчанай памылкі, тлумачаць вывучаны матэрыял і патрабуюць ад іх паўторнага тлумачэння выконваемых дзеянняў.

Сёмы этап. Кожная група прадстаўляе вынікі сваёй працы.

Разгледзім варыянт **«Навучанне ў камандзе»**, які можна выкарыстоўваць на ўроку **пазакласнага чытання ў другім класе па тэме «Мы ў адказе за тых, каго прыручылі»**. На папярэднім уроку пазакласнага чытання дзецям было дадзена заданне знайсці і прачытаць творы ў адпаведнасці са спісам: Я. Брыль «Жыў-быў вожык»; А. Бутэвіч «Цікаўная котка»; П.Кавалёў «Жыві сабе, зайчык»; Я. Пархута «Снегавічок»; Ю. Свірка «Ласіны стажок», «Сняжок»; А. Ставер «Матылёк»; П. Ткачоў «Шэрая курачка», «Ласяня»; М. Янчанка «Бярозка».

Першы этап. Настаўнік праводзіць выставу кніг, якія трэба было прачытаць. Ён знаёміць дзяцей з кнігамі, размаўляе з дзецьмі пра аўтараў, паказвае вокладкі і ілюстрацыі. Затым настаўнік паказвае вучням карцінкі (вожыка, зайчыка, ласяня, снегавіка, кошкі), а дзеці угадваюць з якіх яны твораў. Пасля гэтага дзецям прапануецца папрацаваць у камандзе.

Другі этап. Настаўнік размяркоўвае вучняў на групы па 4 чалавекі.

Трэці этап. Настаўнік прысвойвае вучням групы нумары 1, 2, 3, 4.

У настаўніка падрыхтаваны канверты, на якіх напісаны лічбы 1, 2, 3, 4. Колькасць канвертаў павінна адпавядаць колькасці дзяцей у класе, а колькасць канвертаў з аднолькавым нумарам павінна адпавядаць колькасці груп.

У кожным канверце ляжыць ліст з чатырма невялікімі заданнямі для аднаго вучня.

Сутнасць задання ў канверце – гэта падрыхтоўка кожным вучнем вуснага паведамлення пра адзін з твораў, які яны чыталі дома. Але, паколькі вучні 2 класа павінны яшчэ навучыцца рыхтаваць свой вусны адказ, то мы ў канверт ўкладваем своеасаблівы план падрыхтоўкі вуснага паведамлення, які, па сутнасці, складаецца з 4 задач: 1) здагадацца пра які твор ідзе гаворка і назваць яго; 2) назваць аўтара гэтага твора; 3) падрыхтаваць невялікі расказ пра яго; 4) прычытаць маленькі адрывак з яго. Ніжэй прыведзены прыклады заданняў. (У дужках пазначаны правільныя адказы для настаўнікаў.)

Заданне для канверта под нумерам 1:

- 1) Выпраўце назву твора: «Цікаўная мушка». («Цікаўная котка».)
- 2) Назавіце аўтара твора. (А. Бутэвіч.)
- 3) Падрыхтуйце 2-3 сказы пра гэты твор.
- 4) Прычытайце цікавы маленькі ўрывак з яго.

Заданне для канверта под нумерам 2:

- 1) Выпраўце назву твора: «Жыві сабе, пеўнік!». («Жыві сабе, зайчык!».)
- 2) Назавіце аўтара твора. (П. Кавалёў.)
- 3) Падрыхтуйце 2-3 сказы пра гэты твор.
- 4) Прычытайце цікавы маленькі ўрывак з яго.

Заданне для канверта под нумерам 3:

- 1) Выпраўце назву твора: «Ласіны ражок». («Ласіны стажок».)
- 2) Назавіце аўтара твора. (Ю. Свірка.)
- 3) Падрыхтуйце 2-3 сказы пра гэты твор.
- 4) Прычытайце цікавы маленькі ўрывак з яго.

Заданне для канверта под нумерам 4:

- 1) Выпраўце назву твора: «Шэрая козачка». (*«Шэрая курачка»*.)
- 2) Назавіце аўтара твора. (*П. Ткачоў*.)
- 3) Падрыхтуйце 2-3 сказы пра гэты твор.
- 4) Прычытайце цікавыя маленькія ўрывак з яго.

Настаўнік размяркоўвае канверты па камандах (для адной каманды па адным канверце кожнага нумара): канверт пад нумерам 1 для вучняў пад нумерам адзін; канверт пад нумерам 2 для вучняў пад нумерам два; канверт пад нумерам 3 для вучняў пад нумерам тры; канверт пад нумерам 4 для вучняў пад нумерам чатыры.

Пры размеркаванні канвертаў неабходна ўлічваць каму які канверт даць, таму што настаўнік заўсёды ведае пра сваіх вучняў крыху больш, чым яны самі. Неабходна зрабіць так, каб кожны вучань змог справіцца з прапанаваным заданнем, тым самым для кожнага вучня стварыць сітуацыю поспеху.

Чацвёрты этап. Вучні самастойна выконваюць заданні. На яго выкананне адводзіцца пэўны час.

Пяты і шосты этапы. Кожны ўдзельнік групы па чарзе спачатку паўтарае сваё заданне, а потым дае свой адказ на заданне, а астатнія вучні яго кантралююць. Калі вучань адчувае цяжкасці ў выкананні задання, удзельнікі групы прыходзяць яму на дапамогу.

Сёмы этап. Кожная група прадстаўляе вынікі сваёй працы.

Пасля выступлення ўсіх груп можна з класам выбраць групу, якая лепш за ўсіх падрыхтавалася, ці групу, у адказах якой было менш за ўсіх моўных памылак, альбо групу, у якой быў найбольш поўны адказ.

У дадзеным артыкуле мы разгледзелі магчымасці рэалізацыі тэхналогіі навучання ў супрацоўніцтве на ўроку пазакласнага чытання ў другім класе. Выкарыстанне варыянту *«Навучання ў камандзе»* дапамагае настаўніку зрабіць працэс абагульнення існуючых ведаў больш

эфектыўным і стварыць ўмовы для фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі кожнага вучня.

Такім чынам, выкарыстанне тэхналогіі навучання ў супрацоўніцтве на ўроках пазакласнага чытання дазваляе настаўніку правесці гатоўнасць да ўроку кожнага вучня, даць магчымасць творча сябе праявіць. Акрамя таго, ствараецца сітуацыя поспеху для кожнага вучня і ў дзяцей з'яўляецца матывацыя да чытання кніг.

Спіс выкарастаных крыніц

1. Учебные программы по учебным предметам для учреждений общего среднего образования с русским языком обучения и воспитания: 2 класс / Министерство образования Республики Беларусь. – Минск : Нац. ин-т образования, 2017. – 195 с.

2. *Казимирская, И. И.* Обучение в сотрудничестве / *И. И. Казимирская, А. В. Торхова* // Организация и стимулирование самостоятельной работы студентов по педагогике : учеб. пособие. – Мн. : Бестпринт, 2004. – С. 234–281.